

Városházi élőképek

II.

Bárczy podeszta

Egymást érik a nagyszerű ünnepélyek, a vendéglátó császárváros pezsgőjének az ízét is még érzik, — talán még le sem vetette diszmagyarját Bárczy polgármester.

A póz, amelyben áll, a legalkalmasabb egy csodás karriér fény- és árnyoldatainak vázlatos rajzára. Mert tagadhatatlan, hogy Bárczy pályafutása nem tipikus hivatalnok, mint volt az elődjé, Halmos Jánosé. Kilenc esztendővel ezelőtt, pontosan 1906. június hónap 20-ikán volt legutoljára polgármester-választás Budapesten. Hárman pályáztak az állásra: Sipőcz László árvaszéki elnök, Kun Gyula tanácsnok és az alig 39 esztendőes Bárczy István tanácsnok. Sipőcznek is, Kun Gyulának is nagy volt a tekintélye a városházán; az előbbi széleskörű tudásáért, az utóbbit közmondásos puritánságáért tisztelték a városatyák. Csakhogy Kun Gyuláról mindenki tudta, hogy nem tűr klikkrendszert, nem tűr párturalmat, nem lesz sohasem jámbor eszköz mások kezében, nem lesz egyszerű végrehajtója a mások akaratának. Sipőcz László viszont politikailag exponált ember volt; nem is annyira a maga személyében, hanem mert bizalmas híve volt a Sasok körének, amely akkor vívta harcait a közgyűlésen a demokratákkal. A Sasok polgármester-jelöltje Sipőcz volt, a demokraták vele szemben Bárczyt játszották ki, aki mindössze 17 esztendő óta állott a város szolgálatában, öt esztendő óta volt tanácsnok és a modern ember hírében állt. De éppen az érintetlensége, az ifjúsága tették alkalmassá arra, hogy nevével folygyék a harcot a Kun Gyulától rettegők és a Sasokkal nem rokonszenvezők. Elkövetkezvén a választás, Bárczy István 195, Sipőcz László 143 és Kun Gyula 15 szavazatot kapott, tehát Bárczy István lett Budapest törvényesen megválasztott polgármestere.

És most elkövetkezett az a processzus, amely elsősorban az új polgármester híveit lepte meg. Bárczy mindenekelőtt a vetélytársaitól bucsuzott el; hamarosan nyugdíjba ment Sipőcz László is, Kun Gyula is, a tanácsot lassan-lassan a maga képére formálta át, szuverén ura lett a városházának, ellenkezést, ellenvéleményt nem tűrt meg s a tanács két Petur bánját: Melly és Vosits tanácsnokokat is csakhamar kitessekelte a tanácsból. Ma már tuzás nélkül mondhatja Bárczy István: „A tanács én vagyok.”

De éppen ezért fokozottabb és első sorban valóbb a felelőssége a tanács minden hibájáért. Egyáltalában: az emberekkel való bánásmódnak elsőrendű virtuóza Budapest polgármestere. Szédítő munkát végzett e tekintetben rövid kilenc esztendő alatt. Hét új tanácsnoki állást kreált. Tudni kell, hogy a főmunkatársai megválasztásában ugyszólván teljhatalma van a polgármesternek; könnyen el lehet tehát képzelni, hogy azok a főtisztviselők, tanácsnokok, akik Bárczynak köszönhetik állásukat, nem igen szoktak önálló véleményt megkockáztatni a tanácsban, akik pedig még kívül állanak a tanácsnoki korláton, azok hasonlóképpen akarat nélküli, engedelmes emberei néki, mert hiszen az ő jóindulata nélkül nem számíthatnak arra, hogy elérjék álmaik vágyát: a tanácsnoki címet, fizetést, rangot, ügyosztályt, hatalmat. A tisztviselők részéről tehát nem fenyegette többé veszedelem a polgármester állását: most a közgyűlésre kerülhetett a sor. Itt is elsőrendű diplomatának bizonyult Bárczy István. Böl-

csen tudja hogy a közgyűlés mindenkor többisége tisztára az erőviszonyoknak helyes rendezésétől függ. A közgyűlésen ma nincsen többségi párt, nincsen szervezett ellenzék; nem kell tehát mást tenni, mint arra ügyelni, hogy a legnagyobb kerületek jóindulata biztosítva legyen. Ezt pedig különböző módszerrel lehet elérni: az egyik kerület vezetője legyen a főváros egyik üzemének vezetője, tehát a polgármester hivatali alattasa; a másik kerület mindenható vezérét szerény existenciához, üzlethez kell juttatni; a harmadik kerület korifeusait a testvériség láncával kell magához fűzni. A negyedik kerület — ez a legkeményebb dió, mert ennek a vezére nem kér sem kegyet, sem üzletet, nagy a tekintélye, a befolyása a közgyűlésen és mindenekelőtt: nélküle Bárczy Istvánból sohasem lett volna polgármester. De hát éppen az mutatja Bárczy kétségtelen művészetét, hogy az oroszlánt is féken tudja tartani, úgy tudja feltüntetni a helyzetet, mintha a kerületi vezérnek az akaratát hajtaná végre akkor, amikor sikerült néki a vezér passzív jóindulatát megnyerni valami kényesebb természetű ügy számára. Ha aztán balul üt ki a dolog, akkor még mindig nyitva marad a hátsó ajtó: hiszen a vezér sem ellenezte! Kétségtelen, hogy — legalább a látszat szerint — ma Bárczy az ura a helyzetnek a közgyűlésen. Nagy kérdés, izgató kérdés, hogy vajjon ha kenyértörésre kerül egyszer a sor, ki marad a porondon?

A harmadik tényezője a polgármester hatalmának a kormány jóindulata. A polgármestert e tekintetben nem érheti szemrehányás: éppen olyan jó volt mameluknak, mint ellenzéknek. Látszólag kormánypárti — de élénk összeköttetést tart fenn Andrásyékkel. Látszólag demokrata — de rajong a Nemzeti Kaszinóért és az udvar kegyeiért. Látszólag liberális — de ha valahol úgy kívánják, felekezeti jellegű egyesületeknek a vezetésében is részt vesz. Csodálatosan sokoldalú, káprázatosan jó színész, kétségtelenül nagystílusú ember, nem közönséges tehetség. Olyan férfiú, aki minden téren kiváló pozíciót foglalna el — ha generális képességeit nem csökkenené egy-egy krívó hiba. Elsőrendű financier volna — ha nem hiányozna egyéniségéből a pénzfejedelmek rideg számítása, fogékony-sága a reális számok iránt. Elsőrendű diplomata volna — ha nyelvismereteinek tágabb kört biztosított volna. Elsőrendű politikus volna — ha a politikai sokszínűség egy politikai pártnak a programja lehetne. Elsőrendű hadvezér lehetne — ha a kultüremberek lelki finomsága a világháború előtt összeférhetőnek tartotta volna a katonai tudományokkal való foglalkozást a kultúrával...

Mi tagadás: Budapest polgármesterének lenni diszes, de hálátlan feladat. Sokat kell eltérni a nagy hatalomért, a 28.000 koronás fizetésért, 12.000 koronás reprezentációs költségátalányért, 6000 korona lakbérért, 20.000 korona villamoselnöki jövedelemért és azért az autoszugesztioért, hogy Magyarország fővárosának a polgármestere óránként váltott disz-automobilokon járhat csak. A pesti polgár, valljuk be, azt hiszi, hogy az adófillérek ellenében személyes követelni valója van a városházán. A pesti polgár követelődző, türelmetlen, bizalmatlan és majdnem olyan cinikus, mint a legelső pesti polgár — a polgármester.

Ha a város meg akarja váltani a villamost, akkor azt mondják: megint üzlet; ha nem akarja elfogadni a megváltásra vonatkozó ajánlatot, a pesti polgár ítélete: kimélik a villamost, nem akarják vállalni a munkát.

Ha a város lisztet vesz: könnyelműség, a város nyakán marad az áru, megint üzlet. Ha nem vesz lisztet: vétkes gondatlanság, senki sem törődik az elsőrendű életszükségletek biztosításával, éhezni hagyják az embert. Ha kölcsönt vesz fel: halmozzák az adósságokat, nem bírjuk a kamatokat. Ha nem fordul kölcsönhöz: ósdi finnácpolitika, semmi merészség, semmi lendület, beruházási program teljes hiánya...

De bármilyen objektív szemmel vetünk is visszapillantást az elmúlt kilenc évre és bármilyen készséggel koncedáljuk is, hogy Bárczy István modern szellemet, friss levegőt hozott a városházára, hogy a város tisztviselői kara általában nivós, hogy erős kézzel törte le például a gázgyár megváltásának önérdékű ellenségeit, hogy szociális téren haladás történt, a főváros tanügye fejlődött: vannak tények, amelyek súlyosan esnek a mérleg másik serpenyőjébe. Bárczy nem reális ember, bohém természete nem fér össze polgármesteri állásának komolyságával, schöngéisti hajlamaiból folyó koncepcióihoz Budapest még nem elég nagy, nem elég erős. Budapestnek kilenc esztendővel ezelőtt alig 200 millió korona volt az adóssága, ma több mint 500 millió korona, tehát nem sokkal kevesebb, mint a vagyona. Ez pedig nagy baj, mert az adósságok ellenértékei, a beruházások nem jövedelmeznek eleget. Ez a város nem bír el olyan üzleteket, mint a Városi részvénytöbbségének megszerzése volt, vagy a nagy telekvételek, szabályozások, megváltások. Budapestnek számító, hideg, józan, mérsékelt, tapasztalt és komoly temperamentumu vezére van szüksége, akinek ép érzéke van a mindennapi élet iránt, aki nem veszi el a fejét, ha a kenyérgérdést kell megoldani, aki nemcsak szociálpolitikával foglalkozik, hanem a közélettel is, akinek nem derogál a közlekedési mizériák okainak kutatása, aki nem engedi kiuzsorázni a főváros lakosságát, aki nemcsak elhiszi, de tudja is, hogy egy esztendő óta Budapest a legdrágábbban és legrosszabbul ellátott város.

Az élelmiszer-ügyben teljes volt a polgármester kudarca, mert hiába jelentette be, hogy átvette a közélettelmezés intézését: nem tudta helyreállítani a rendet, nem tudott rendes viszonyokat teremteni ezen a téren sem.

De lehet, hogy Bárczy bukása mégis csak a jövő zenéje és biztos, hogy felfelé fog bukni, mert a képességei, tehetsége számára Prokrasztusz-ágy a polgármesteri állás is.

Váltsunk fémpikkelyeket a nemzeti áldozatkészség szobrára! Adományok aszerkesztőség címére beküldhetők

Ara: fél üveg K. 1.20. Egész üveg (hónapokig elég) K. 2.—

Aki következetesen mindennap használja az Odolt, az mai tudásunk szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.